

Číslo projektu: CZ.1.07./1.5.00/34.0938 Název projektu: Zlepšení podmínek pro vzdělávání na SUŠ, Ostrava

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NACISMUS

DĚJINY 20. STOLETÍ

Základní charakteristika

- **Nacismus = NÁRODNÍ SOCIALISMUS** (neplést s českými národními socialisty – standardní levice)
- Politická ideologie tzv. extrémní pravice
- Směs ideolog. rysů typická pro Německo 30. a 40. let 20. století
- Prvky fašismu + rasismu + vyhrocený nacionalismus + krajní antisemitismus + učení o nadřazenosti německé rasy (pangermanismus)

Propaganda

- Všechny symboly jsou dnes zakázané, jako sám nacismus
- Hlavní nepřátelé = **Židé, komunisti**, Rusové, další podřadné rasy, homosexuálové, osoby zdravotně postižené (program „eutanasie“)
- Ideál = kvalitní kusy **árijské rasy** s německou kulturou (eugenické pokusy, germanizace)
- Hlavní cíl = přetavit Evropu do nového ideálního světa (sjednotit pod německou nadvládu, odstranit podřadné rasy a škodiče, harmonicky uspořádat život)
- Pozdravy = Sieg heil, heil Hitler, typické salutování – inspirováno římskými legiemi
- Třetí německá říše byla plánována na 1 000 let, centrum v Berlíně
- Oblíbený filosof Friedrich Nietzsche (chápán rasově)
- Ministr propagandy - Paul Joseph Goebbels (od 1933) – veřejné pálení knih (židovští autoři, Remarque), jeho manželka Magda byla prototypem ideální německé ženy (na konci války otrávila všech 6 svých dětí, pak sebe)

Bundesarchiv, Bild 183-1067-0724-402
Foto: Hoffmann | 1938 ca.

Rodina Goeggelsova s Adolfem Hitlerem, vzor němectví, 1938, zdroj:

[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Bundesarchiv_Bild_183-1987-0724-](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Bundesarchiv_Bild_183-1987-0724-502%2C_Obersalzberg%2C_Besuch_Familie_Goebbels_bei_Hitler.jpg)

[502%2C_Obersalzberg%2C_Besuch_Familie_Goebbels_bei_Hitler.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Bundesarchiv_Bild_183-1987-0724-502%2C_Obersalzberg%2C_Besuch_Familie_Goebbels_bei_Hitler.jpg)

1. 5. 2014

Adolf Hitler (1889-1945)

- Od počátku 20. let se výrazně angažoval v **NSDAP**, jejímž předsedou se brzy stal
- Charismatický řečník, ambiciózní politik
- Hospodářská krize výrazně nahrála jeho radikální politice, k moci se dostal ve svobodných volbách 1932
- Německou krizi vysvětloval jako výsledek 1. **hanebné versailleské smlouvy**, 2. **záškodnictví Židů**
- Od poloviny 30. let neomezený vládce Německa
- Jeho vize velké sjednocené Evropy pod nadvládou Německa nadchla desítky milionů lidí
- Jeho ekonomický plán postavil německé hospodářství na nohy (nasadil válečnou výrobu a z Němců nadělal velkou armádu)
- Zemřel vlastní rukou v berlínském bunkru 30. dubna 1945
- Dnes platí za „největší zrůdu 20. století“ a všeobecnou nadávku

NSDAP a její instituce

- **Národně socialistická německá dělnická strana**
- Vznikla přejmenováním pravicové strany DAP v r. 1920
- Původní název: Německá dělnická strana (DAP)
- Nositelka a šířitelka NACISMU, po válce prohlášena při Norimberském procesu za zločineckou organizaci, v jejím čele většinu času A. Hitler
- **SS = Schutzstaffel** (ochranný oddíl), ozbrojené jednotky NSDAP, armáda novodobých germánských válečníků, původně osobní Hitlerova stráž, v jejím čele H. Himmler, do války nasazeni jen částečně (waffen SS), což je mrzelo, byli pověřeni vyhledáváním vnitřního nepřítele Německa, organizovali síť koncentračních táborů

„Noc dlouhých nožů“

- **SA – Sturmabteilung** (útočné oddíly, tzv. hnědé košile), pův. Hitlerova ochranka, paraarmádní jednotky NSDAP, vznikly dřív než SS, sestávaly z hospodských rváčů, bývalých vojáků, nezaměstnaných, dělníků (tzv. hnědá spodina), často organizovali nacistické bojůvky v ulicích velkých měst, k Hitlerovi byli málo loajální, v červnu 1934 nechal povraždit jejich velitele (**Noc dlouhých nožů**), na rozdíl od SS radikální, společně uskutečnili Křišťálovou noc
- **Hitlerjugend** – (Hitlerova mládež), polovojenská mládežnická organizace NSDAP, pro chlapce 14-18 let, fungovala 1922-1945, výchova k nacismu a vojenství, cíl: vstup do armády a NSDAP, formálně spadaly pod SA, do války nasazováni od 1943, berlínské jednotky Hitlerjugend vyrazily do boje ještě v květnu 1945, kdy dospělí už válku vzdali
- Existovaly nacistické spolky i pro mladší děti od 10 let
- **GESTAPO** (*Geheime Staatspolizei*) – *tajná státní policie (založena 1933 H. Göringem)*

Volby 1932, 1933

- Do svobodných voleb 1932 šel Hitler se silným programem
 - ▣ Návrat hrdosti německému národu, konec hospodářské krize;
 - ▣ Velkým podnikům štědré státní zakázky, drobným živnostníkům podnikatelský úspěch;
 - ▣ Mužům práci, mládeži světlou budoucnost, ženám klidný rodinný krb
- Největší konkurenti byli **komunisti**
- Hitler volby vyhrál, žádal pro sebe **křeslo říšského kancléře**, dosavadní vláda mu ho ale nechtěla dát => anulovali výsledky a vypsali nové volby na březen 1933
- Součástí předvolebního boje bylo **vypálení budovy Říšského sněmu** (Hitler svedl na komunisty)
- Volby 1933 vyhráli komunisti => Hitler zuřil => revoluční situace (nacistické bojůvky v ulicích) => vláda ustoupila a **Hitler SE STAL ŘÍŠSKÝM KANCLÉŘEM**
- Nacisté ovládli celý státní aparát a zahájili „OČISTU POLITICKÉHO A KULTURNÍHO ŽIVOTA“

antisemitismus

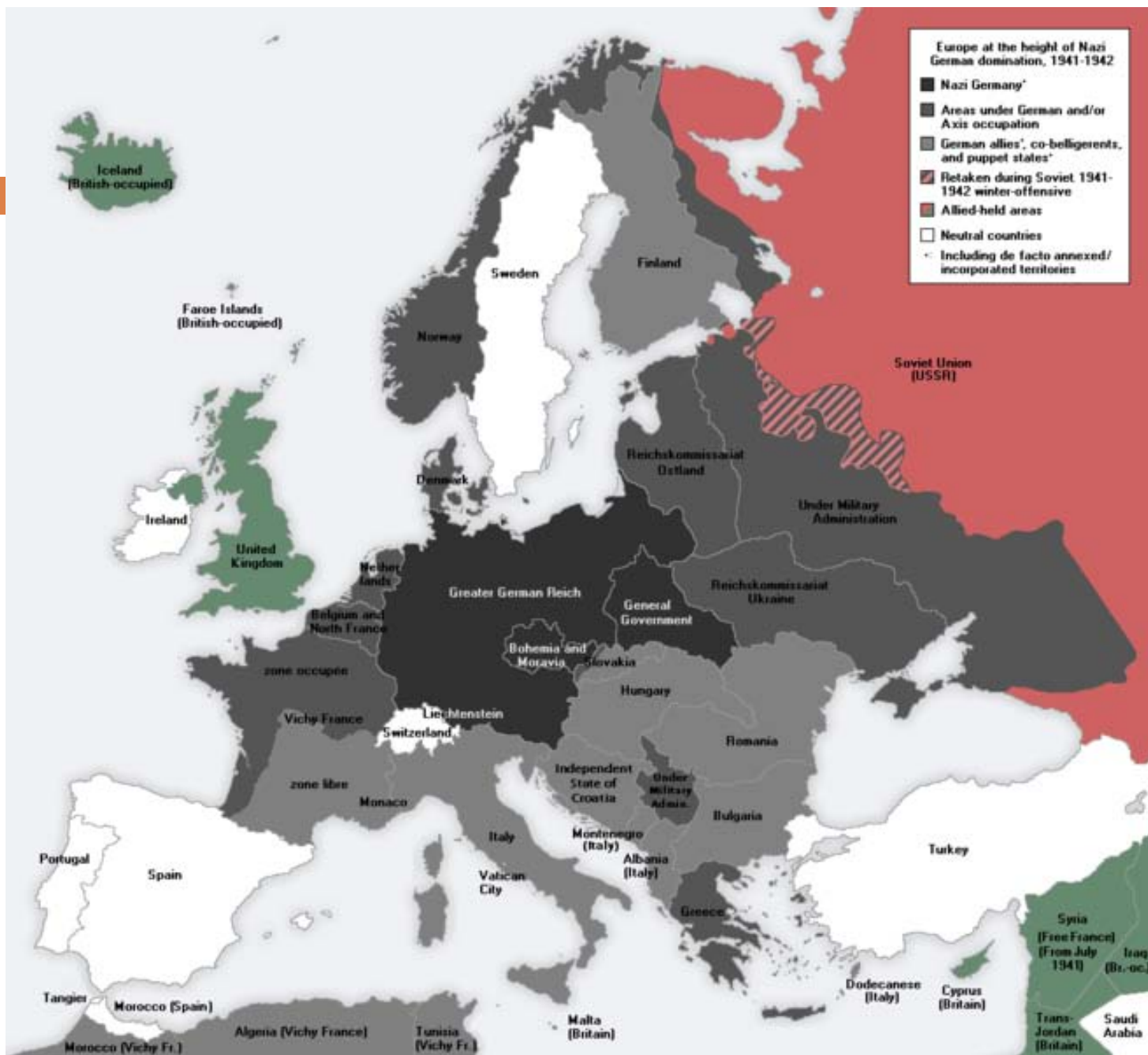
- **NORIMBERSKÉ ZÁKONY** – 1935 podepsány v Norimberku, zákon o říšském občanství a zákon *na ochranu německé krve a německé cti*
 - § 1: Sňatky mezi Židy a státními příslušníky německé krve nebo krve podobného charakteru jsou zakázány. Uzavřená manželství jsou neplatná, i když byla uzavřena v zahraničí.
 - § 2: Mimomanželský styk mezi Židy a státními příslušníky německé krve nebo krve podobného charakteru je zakázán.
 - § 3: Židé nesmějí zaměstnávat ve své domácnosti ženské státní příslušnice německé krve nebo krve podobného charakteru mladší 45 let.
 - § 4: Židům je zakázáno vyvěšovat říšskou státní vlajku či užívat jejích barev
- Židé postupně vytlačováni z veřejného života, přišli o německé občanství, povinni nosit žlutou hvězdu, arizace jejich majetku
- Protižidovské **POGROMY**
- Největší pogrom: **KŘIŠŤÁLOVÁ NOC** – listopad 1938
- Nacistický antisemitismus vyvrcholil **HOLOCAUSTEM** a tzv. konečným řešením židovské otázky (konference ve Wannsee 1942)

Křišťálová noc, první neomezený nacistický pogrom 9./10.
listopadu 1938, v Německu, Rakousku a Sudetech, zabito 91 lidí, 30
000 Židů posláno do koncentračních táborů, více informací:

http://cs.wikipedia.org/wiki/K%C5%99i%C5%A1%C5%A5%C3%A1lov%C3%A1_noc

Zahraniční politika

- Zahraniční politika Třetí říše se řídila Hitlerovým plánem, který naznačil již ve své knize **Mein Kampf** (Můj boj) 1925
 - Sjednotit všechny Němce „domů do říše“
 - Vyřídít účty s Francií
 - Křížové tažení na východ
- Spojenectví s Musoliniho Itálií – „země osy“, podpora generála Franca ve Španělsku
- S Ruskem pakt o neútočení (viz prezentaci Politika kolektivní bezpečnosti)
- Příprava na válku, II. světová válka

Třetí říše
na vrcholu
sil v letech
1941 –
1942, zdroj:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/16/Europe_under_Nazi_domination.png

2. 5. 2014

Otázky a úkoly

1. Charakterizujte nacismus.
2. Čím byla osobnost Adolfa Hitlera ve své době tolik přitažlivá?
3. Co vyživuje nacismus v současné společnosti – proč se stále objevuje v podobě neonacismu? Vídáte někde jeho symboly?

Literatura a zdroje

- ČAPEK, V., PÁTEK, J. *Dějepis pro střední odborné školy*. Praha: Scientia, 2010.